

» Krönika

Fanny Thalén

Lär av mina misstag

Språkinlärningsappen Duolingo med sin ettriga ugglemaskot meddelade nyligen att antalet personer som lär sig ukrainska genom appen har ökat med 500 procent globalt sedan krigets utbrott. I grannlandet Polen har antalet ökat med över 2.200 procent. Det finns förstås inga exakta siffror för Åland, men kanske är du en utav dem som laddat hem appen de senaste veckorna?

Som språkentusiast har jag genom åren pluggat en handfull olika språk. Jag har också läst en del poäng i lingvistik, men i mina praktiska språkstudier har jag ibland saknat de insikter som modern språkforskning bidragit med. Jag tänkte därför lista några av de saker jag önskar att jag inte behövt lära mig den hårda vägen.

Det är muskler, inte magi. När jag växte upp trodde jag att ett bra uttal var en gudagiven gåva som en del hade och andra inte. Det är lögn, sanningen är att en del har lättare för att härma rörelser än andra. Med uttal är det lite som med sång, det handlar mest om ansiktsmuskler i kombination med käkspänning och tungplacering. Det är inte magi, men det känns så tills man knäcker koden.

Bästa sättet att luska ut hur man ska röra ansiktet är att slå på en youtubevideo med någon som talar språket och sedan stänga av ljudet. Då kan man koncentrera sig på minspelet. Muskelarbetet är också anledningen till varför det ofta känns konstigt och ovant när man talar ett nytt språk: om man gör rätt så använder man nya ansiktsmuskler, och det känns "fel" fastän det är rätt.

Strunta i grammatiken. Att kommunicera är en fundamental del av det mänskliga varandet och viljan att göra så sitter i roten av vårt komplicerade väsen. Grammatiken gör inte det. Samtida lingvistisk forskning pekar allt mer mot att inlärningsprioriteringarna borde ligga på betoning och uttal, och först därefter grammatik. I alla fall om du vill bli förstådd. Om du vill få goda betyg i din tenta är dock grammatik det du ska satsa på.

De flesta språk tillåter att man mer eller mindre bara staplar ord på varandra, utan hänsyn till grammatik och ändå kan man som mottagare lätt lista ut meningen. Utnyttja det utan att skämmas och satsa på uttalet. Detta hänger samman med den sista punkten för framgångsrik språkinläring ...

Skäm ut dig. Du kan aldrig prata tillräckligt när du är nybörjare. Om ditt ego inte ligger och förblöder i din övergivna bekvämlighetszon gör du fel. Som vuxna människor är vi många som lägger en viss prestige i vårt språk. Att lära sig ett nytt språk och plötsligt vara mindre verbal än en tvååring upplevs som förnedrande och jobbigt – vi känner att vi tappar en fundamental del av vårt jag. Dessutom känns det som om det kommer vara så för all evighet. Eftersom jag gjort detta ett par gånger så kan jag meddela att det går över, men vägen dit är lång och kantad av pinsamma uttalanden och missförstånd.

Förstås har jag lärt mig otroligt många bra saker av mina gamla språklärare också. Bland det allra viktigaste lärde jag mig av Frau **Hartmann**. Hon levererade mest hårda sanningar (hon fick alla oss kursdeltagare att gråta minst en gång under terminen), men hon var också kapabel till ömma klokheter. Den viktigaste var att "ingen tänker med accent. Att bryta är bara ett tecken på att man har lärt sig ett till språk, vilket tyder på nyfikenhet och intelligens".

Med andra ord, oavsett om du lär dig ett nytt språk genom böcker, appar eller gammal hederlig klassrumsundervisning: ha det så roligt. Det kommer vara hemskt en stund. Jag lovar det är värt det.

» Ny teater Recension

Pruttglad fars som

Oskar hör hur hans föräldrar grälar i sovrummet. Plötsligt marscherar de in och meddelar att de ska skiljas. De har båda via Närsyntas förenings brevväxlingsspalt träffat nya partners. Han ska få en ny pappa och en ny mamma, meddelar de sin förskräckta son.

Kanske inte den lättsammaste upptakten för en fars som riktar sig till barn från sex år och uppåt. Men Oskar är en förslagen kille som bestämmer sig för att sätta stopp för föräldrarnas självupptagna planer. Den nya tanten är på väg att komma på besök och genom fönstret hör man snart den nye gubben stämma upp en (oerhört komisk) kärleksserenad till gitarr. Oskar börjar med att låsa in föräldrarna i garderoben och sedan är farskarusellen i gång.

Ett upplägg med närsynta vuxna inbjuder naturligt till förväxlingar där Oskar klär ut sig och gör allt för att de nya kärleksparen inte ska lyckas träffas. Det springs i dörrar och kastas ned blomkrukor från balkongen. Oskar råkar av misstag förgifta den nya tanten så att hon får så mycket gaser i magen att hennes högljudda fisande aldrig vill ta slut till stor förtjusning för de barn som sitter i publiken.

Albin Hampf gör en energifull insats som Oskar. Oskars mamma och pappa spelas av **Anna Alén** och **Marcus Bauer** medan "Tanten" görs av **Alexandra Strandell**. Alla tre levererar sina på farsmanér rejält överdrivna rollfigurer stabilt.

Pjäsen är bara drygt 30 minuter lång vilket är precis lagom för en sådan här amatörfars som huvudsakligen riktar sig till barn. Hoppas den unga publiken hittar hit. Det var tråkigt glest i salongen i onsdags då föreställningen spelades för andra gången. Farser behöver publik för att lyfta. Kom ihåg hur mycket vi längtade efter levande teater under pandemin. Ge "Oskars kalabalik" en chans.

När pappa (Marcus Bauer) och mamma (Anna Alén) meddelar att de ska skiljas tvingas sonen Oskar (Albin Hampf) ta till alla knep för att rädda familjen i farsen "Oskars kalabalik", spelas på Stadshuset.

Text
Petter Lobråten
petter.lobraten@alandstidningen.ax
tel: 26 633

Foto
Hülya Tokur-Ehres
hulya.tokur-ehres@alandstidningen.ax
tel: 26 650

Projektledare Eva Sjöblom, manusförfattare Carina Karlsson och producent Barbro Sundback söker efter unga skådespelare till musikteaterprojektet "Barnasinne".

Foto: Daniel Eriksson

förtjuser barn

”Tanten” spels av Alexandra Strandell, här i en uppbragt diskussion med Albin Hampfs Oskar.

Oskars kalabalik

Av: Teaterföreningen i Mariehamn på Stadshuset.

Regi: Matts Stenlund.

Manus: Börje Lindström.

Skådespelare: Albin Hampf, Anna Alén, Marcus

Bauer och Alexandra Strandell.

Kläder: Lena Andersson.

Teknik: Tim Uhlenius.

Smink: Fredrika Sjölund.

Scenografi: Mikael Johansson.

Längd: Drygt 30 minuter.

Sätter upp musikteater om Åland 100 för barn och unga

Musikteatern ”Barnasinne” blir en föreställning av barn för barn om hur de åländska barnen upplevt Åland och självstyret under de senaste 100 åren.

Nu söker man unga skådespelare och sångare.

– Självstyrets första 100 år är en ganska gubbtung historia. Men ett samhälle byggs ju av alla, inklusive barnen. Tanken är att erbjuda ett underifrånperspektiv på vad som hänt här, säger författaren **Carina Karlsson** som kommer att skriva dikter, sånger och ramsor till föreställningen.

– Vi ska få med publiken i sång och genom att klappa ramsor. Projektledare är **Eva Sjöblom**,

pedagog, journalist och manusproducent med stor erfarenhet av att arbeta med barn.

– Föreställningen blir en musikteater som utspelas på en slags skolgård där de medverkande rör sig, sjunger, dansar och dramatiska situationer uppkommer.

Man kommer att engagera vuxna musiker och låta skriva ny musik.

Auditions

Nu söker projektet skådespelare och sångare i åldrarna 10 till 16 år. Ensemblen ska bestå av 10-12 personer. Yngre kan vara med men då måste man ha med sig en vuxen stödperson.

Det blir audition den 29 och 30 maj på Ålands musikinstitut.

– De utvalda kommer sedan att få åka på ett läger i slutet av augusti för att lära känna varandra och svetsas ihop. Repetitionerna inleds i höst efter skolstarten.

Premiär är satt till den 20 november, på barnkonventionens dag, förhoppningsvis på Ålands folkhögskola som spelade en viktig roll i självstyrelsens tillkomst.

Det är kulturföreningen Katri-na som arrangerar.

– Det här är första gången vi skapar en barnföreställning. Vår publik brukar vara äldre, säger **Barbro Sundback**.

Petter Loblåten
petter.lobraten@alandstidningen.ax
tel: 26 633

Jocke Berg släpper soloalbum

MUSIK Den tidigare frontmannen för popbandet Kent, **Jocke Berg**, släpper snart ett soloalbum. Den 27 maj kommer ”Jag fortsätter glömma”.

”Allt började väldigt enkelt. Jag var lite mindre trött på mig själv än vanligt och hade en låtidé där det fanns en liten gnista av magi. Jag skrev en text med intentionen att sjunga själv för första gången på flera år. Det var vansinnigt roligt”, säger Berg i ett pressmeddelande från skivbolaget.

2016 lade Kent gitarrerna på hyllan efter 26 år. Sedan dess har Jocke Berg skrivit låtar åt andra artister och designat smycken. (PL)

» Utställningar

Almas hantverk och galleri, Sottunga: Almagruppen ställer ut hantverk, konst och målningar. Öppet enl ök.

Bageriet Baka i Sund (Kastelholm) visar ”Mina fina grannar” – porträtt målade av Katia Fell.

Bomärket, Ovanåker Saltvik: Ålands största samling av bomärkta föremål. Öppet enl ök, tel 0400-450004.

Eckerö post- och tullhus: ”Metall” – åländskt metallkonsthantverk. Samt Konsthantverkskollektivets Salts 20-årsutställning. Båda visas till den 18.9. Öppet 10-18 alla dagar.

Esplanaden i Mariehamn: Fotoklubben Obscura ställer ut fotografier fram till 9.6. På plats finns en QR-kod man kan läsa av för mer information. Info även på hemsidan www.obscurafoto.org.

Finströms bibliotek: Ammi Krogius: ”Var håller alla hus?”. Visas under april.

Folkhälsans Allaktivitetshus – ”I blomningstid från en rullstol”, fotografier av Miina Fagerlund. Visas till den 5.6.

Galleriet (på Torggatan 15): Petri Allinen visar teckningar och målningar i utställningen ”Konst & Sånt”. Utställningen visas till den 29 maj. Öppet mån-fre kl. 11-17, lör kl. 11-16. Visas till den 30.4.

Geta bibliotek: Utställningen ”Amerikahus” visas i bibliotekets kulturhörna. Öppettider: tis kl 16-20 och tors kl 13-17.

Havsvidden: Utställning på Art TO GO. Natalia Mikkola visar en rörlig utställning där sålda verk tas ned och nya hängs upp. Öppet alla dagar.

Kökars bibliotek: ”Utsikter” – konstnärerna Eija Ojala, Leena Koulu och Maija Toropainen som ställer ut akvareller och oljemålningar. Visas till den 31 maj och kan ses när biblioteket är öppet, tisdagar, onsdagar och torsdagar.

Kökar Museum: Öppet enl ök, tel 04575244077. Kommunens Naturrum och fågelplats på museiområdet är öppna året om.

Köpmannamuseet invid Marthastugan, invid Tullarns äng.

Lasses fartygsmuseum: Museet visar den åländska sjöfarten från maskindrivna lastfartyg till färjor. En specialutställning om telegrafistens radiostation och maskinrumsmiljöer är ny för i år. För bokning av visning, ring 0457 3828459 eller 018-47626.

Lemlands bibliotek: Naturfotoutställning ”Vilda Åland” med bilder av Daniel Eriksson. Visas till den 31 maj under bibliotekets öppettider.

Mariehamns stadsbibliotek: Visar en skoutställning för att uppmärksamma sjukdomen ME.

Mariehamns museet med miniatyrstaden: Öppnar 15.6. Övriga tid visas det för grupper enligt överenskommelse.

Medis: Elevernas visas på Kulturkällaren till den 14.5.

Nordens institut på Åland: Konstnären Jakob Olsen ställer ut ca 70 verk som alla skapats i iPad. Kalle Wetterström medverkar med sitt digitala projekt ”Fantasier” och en film om legendariska David Hockney som visas vid utvalda tillfällen. Utställningen pågår till den 16.6.

Saltviks bibliotek: Visar oljemålningar av konstnären och författaren Ethel Karlsson (f. Lindfors 1914-1994). Öppnar med vernissage den 2 maj kl. 17.30-20. Visas till den 31 maj.

Sjökvarteret: Hantverk, skuthamn och sjöviste – öppet året om. Skepps- och båtbyggerimuseum, motormuseum.

Smakbyn: ”Vad vi ser så blir vi”, målningar av Katia Fell.

Telemuseet på Vårdö, Vargata: Teleinformation på svenska, finska och engelska. Öppet alla dagar och kvällar, dygnet runt.

Ålands folkhögskola: Hantverkslinjen visar sina slutarbeten.

Ålands konstmuseum: ”In your face” – sommarens stora utställning med verk av Anette Gustafsson, Nayab Ikram, Ursula Sepponen, Erica Signell, Anna Sundblom-Westerlund och Ella Tillema. Visas till den 4.9. Öppet tis-sön 11-17, tor 11-19, måndag stängt.

Ålands kulturhistoriska museum: Specialutställningen ”Minnen och nostalgi” samt ordinarie basutställning om Ålands historia. Öppet tis-sön 11-17, tor 11-19, måndag stängt.

Ålands landskapsarkiv: Miniutställningar om gästböcker, äldre trycksaker, ovanliga namn. Öppet mån-tors kl 12-16, fre 12-15.

Ålands lantbrukscentrum i Jomala by: I Lundbergs rum visas konst av Rainer Jansson, akvareller och skulpturer. Öppet onsdagar 12-14. För bokning av visning ring 31202 eller 040827 8368.

Ålands sjöfartsmuseum: Basutställningen innehåller berättelser och föremål från Ålands sjöfartshistoria. I specialsalen visas utställningen ”Havsmonster”. Öppet alla dagar kl 11-16. Pommern öppnar för säsongen den 1 maj.

Ålands telehistoriska museum, Askuddsvägen 28 B i Mariehamn. Teleföremål från 1890-2022. Öppet enligt överenskommelse per tel. 0457 5301239.

Önningebymuseet: Önningebymuseet som berättar om Victor Westerholms konstnärskoloni Önningebykolonin visar även nutida konst. Vid sidan av den permanenta utställningen med J.A.G. Ackes monumentala tavla Snöljus visas 9 juni till 20 augusti en sommarsalong med temat Frihet. I salongen visas juni-augusti en utställning med verk av Önningebykolonisten Helmi Sjöstrand. I maj öppet lördagar kl. 11-15 till fri entré. Juni – augusti öppet tis-lör kl. 11-16.